

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	11
ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ	13
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ – ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ	17
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	19

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΟΙ ΓΝΩΣΤΕΣ ΑΠΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΓΡΑΠΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Οι πρώτοι νόμοι εκκλησιαστικής οργάνωσης	23
Οι ελληνικές και σλαβικές Πράξεις που κυκλοφόρησαν και χρησιμοποιήθηκαν στη Ρουμανική Εκκλησία (χειρόγραφοι νομοκανόνες)	28
1. Ανάτυπο (excerptum) από τα Βασιλικά ή η Πράβιλα του Αλεξάνδρου του Καλού (1400-1432)	28
2. Το Αλφαβητικό Σύνταγμα του Ματθαίου Βλάσταρη – Τα σωζόμενα χειρόγραφα του Συντάγματος στην ελληνική και την αρχαία σλαβονική γλώσσα	30
3. Η Πράβιλα των Αγίων Πατέρων	38
4. Kormciaia slavă. Η Πράβιλα Νομοκανόνας από τον ΙΣΤ΄ αιώνα ..	41
5. Αποσπάσματα από πράξεις στα ελληνικά και στα σλαβονικά, που δεν έχουν μελετηθεί και φυλάσσονται στη Βιβλιοθήκη της Ρουμανικής Ακαδημίας και σε άλλες βιβλιοθήκες	41
6. Ο Νομοκανόνας του Μανουήλ Μαλαξού, συνταχθείς το 1562, υπό του γραμματέως της Ιεράς Μητροπόλεως Θήβας Βοιωτίας ...	42
7. Η Εξάβιβλος του Αρμενοπούλου	43
8. Το Πηδάλιον	43
9. Το Σύνταγμα του Ιακώβου από τα Ιωάννινα της Ηπείρου (1645) ..	43
10. Ο κανόνας του Ιωάννη του Νηστευτή	43
11. Οι κρατικοί νόμοι των σλαβονικών κρατών	44

Οι χειρόγραφες ρουμανικές Πράβιλες	44
1. Η Πράβιλα του ρήτορα και σχολαστικού Lucaci (1581)	45
2. Απόσπασμα Πράβιλας χρονολογούμενο από τον ΙΣΤ΄ αιώνα	45
3. Η Πράβιλα του παπα-Θεοδώρου από το Rîpa de Jos, 1610	46
4. Η Πράβιλα από το Codex Negoianus	46
5. Πράβιλα προς την των ανθρώπων προκοπή και από όλες τις αμαρτίες και τα παραπτώματα	46
6. Η Πράβιλα κατ' επιλογήν	47
7. Απόσπασματα από χειρόγραφα Πραβίλων που φυλάσσονται στη Βιβλιοθήκη της Ρουμανικής Ακαδημίας	48
8. Το Zbornic του Sava Brancovici (1656-1680)	48
9. Το καταστατικό της Χώρας Făgăraș (1508)	48
Οι τυπωθείσες στη ρουμανική γλώσσα Πράβιλες	49
1. Η Πράβιλα του Coresi (Pravila lui Coresi)	51
2. Η Πράβιλα από το Govora (1640-1641) (Pravila de la Govora)	56
3. Τα Επτά Μυστήρια, 1644. Η Εκκλησιαστική Πράβιλα από το Ιάσιο (Șapte Taine, 1644. Pravila bisericească de la Iași) ...	66
4. Η Πράβιλα του Vasile Lupu (1646) (Pavila lui Vasile Lupu)	70
5. Η Μεγάλη Πράβιλα ή Η Πράβιλα του Matei Basarab, Târgoviște 1652 (Pravila Mare sau Pravila lui Matei Basarab, de la Târgoviște)	78
Η εφαρμογή των ρουμανικών Πραβίλων στον εκκλησιαστικό και πολιτειακό βίο	90
Οι πνευματικές Πράβιλες των ΙΗ΄-ΙΘ΄ αιώνων	98
1. Η Εκκλησιαστική διδασκαλία του μητροπολίτου Antim Ivireanul ..	98
2. Κεφάλαια εντολής του μητροπολίτου Antim Ivireanul	98
3. Η σύναξη των Επτά Μυστηρίων	98
4. Η συλλογή διδασκαλιών του μητροπολίτου Iacob	99
5. Μικρή Πράβιλα («Πραβιλίτσα») για το Μυστήριο της Εξομολόγησης	99
6. Μικρή Πράβιλα («Πραβιλίτσα»), Ιάσιο 1784	99
7. Σύντομη Διδασκαλία των εκκλησιαστικών πατέρων, Βιέννη 1787 ..	99
8. Κοινή Πράβιλα, Βιέννη 1788	99
9. Το χρέος και η κυριαρχία των Ιερέων και των Πρωτοπρεσβυτέρων, Ιάσιο 1791	99
10. Πράβιλα για την κανονική δίκη, του μητροπολίτου Veniamin Costachi	99
11. Βιβλίο Πραβίλας, Cernăuți 1807	99
12. Η Ερμηνεία των Επτά Μυστηρίων, Ιάσιο 1807	99
13. Διδασκαλία για την Εξομολόγηση, Râmnic 1813	99

Εκκλησιαστικοί κανόνες και νόμοι που δημοσιεύθηκαν τον ΙΘ΄ αιώνα	99
1. Τριμερές Ψυχωφελέστατο Βιβλίο (Carte foarte folositoare de suflet)	100
2. Πηδάλιον (Pidalion)	100
3. Εγχειρίδιον (Enchiridion)	101
4. Οδηγός Νόμου μετά του Θεού, 1871, του M. Blaremborg και G. Missail (Îndreptarea legii cu Dumnezeu)	101
5. Εκκλησιαστικοί Νόμοι, αποσπάσματα και εξηγήσεις, του Meletie Dregheciu, Timișoara 1873 (Legile bisericești în mod extractiv și explicativ)	101
6. Ρουμανικό Βιβλίο διδασκαλίας. Εκδόθηκε από τον Gh. I. Sion, Botoșani 1875 (Carte românească de învățătură)	102
7. Η Μικρά Εκκλησιαστική Πράβιλα (Pravila bisericească cea mică) ..	102
8. Συλλογή παλαιών και καινούργιων νόμων της Ρουμανίας, τόμος Γ΄, Βουκουρέστι 1885, τυπωθείσα υπό του Ioan M. Bujoreanu (Colecțiune de legile României vechi și celei noi) ..	102
9. Ο Εκκλησιαστικός Κώδιξ, του ιερέα Al. Brătășanu, Βουκουρέστι 1890 (Codul bisericesc)	102
10. Εκκλησιαστικό Δίκαιο. Οι κανόνες της Αγίας Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, κατά ζητήματα τακτοποιημένοι και μετά διαφόρων ερμηνειών συνοδευόμενοι, τόμος Α΄, εκδοθέν υπό του Δρος D. Gh. Boroianu, Ιάσιο 1899 (Dreptul bisericesc. Canoanele Sfintei Biserici ortodoxe de Răsărit așezate după chestiuni și cu interpretări)	103
11. Οι Κανόνες με τα σχόλια περιλαμβανόμενα στο Σύγγραμμα ανατολικού κανονικού Δικαίου του Marin Theodorian-Carada, τρεις τόμοι, Βουκουρέστι 1905-1907 (Canoanele cu comentarii cuprinse în tratatul de Drept canonic oriental al lui Marin Theodorian-Carada)	103
12. Συλλογή νόμων, κανονισμών, κανόνων, τόμος Α΄ (1916), τόμος Β΄ (1925) και τόμος Γ΄ (1931) (Colecțiune de legi, regulamente, canoane)	103
13. Οι Κανόνες της Ορθόδοξης Εκκλησίας, συνοδευόμενοι από σχόλια (Canoanele Bisericii Ortodoxe, însoțite de comentarii)	103
14. Οι Κανόνες – έκδοση του C. Dron (Canoanele)	103
15. Πηδάλιον (Pidalionul)	103
16. Τα Νομοθετήματα της Ορθόδοξης Ρουμανικής Εκκλησίας – Βουκουρέστι 1953 (Legiurile Bisericii Ortodoxe Române)	104
17. Ο Νόμος και το Καταστατικό των Θρησκευμάτων από τη Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Ρουμανίας, Βουκουρέστι 1954 (Legea și Statutele Cultelor din Republica Socialistă România)	104

Η διάδοση και η κυκλοφορία των Πραβίλων σε όλη την κατοικημένη υπό Ρουμάνων επικράτεια	104
--	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΤΑ ΚΑΝΟΝΙΚΑ ΘΕΜΕΛΙΑ
ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Τα κανονικά θεμέλια της οργάνωσης και λειτουργίας της Εκκλησίας της Ρουμανίας	112
Η κεντρική οργάνωση του Πατριαρχείου της Ρουμανίας	116
Νόμοι και κανονισμοί για την οργάνωση και τη λειτουργία της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ρουμανίας	131
1. Το Statutul Organic του μητροπολίτου Andrei Şaguna, Sibiu, 1868 (Statutul Organic al mitropolitului Andrei Şaguna)	131
2. Οι Κανονισμοί εφαρμογής του Σαγκουνιακού Καταστατικού (Regulamentele de punere în aplicare a Statutului Şagunian)	133
3. Οι Νόμοι του Βοεβόδα Cuza (Legile lui Cuza Vodă)	133
4. Οι Νόμοι που θεσπίστηκαν στη μεσοπολεμική περίοδο	136
5. Οι Νόμοι που θεσπίστηκαν επί του Σοσιαλιστικού Ρουμανικού Κράτους	136
6. Οι αφορώντες στην Εκκλησία Νόμοι της Ρουμανικής Πολιτείας ..	136
Αρχές αυτονομίας και αυτοκεφάλου της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ρουμανίας	141
Αυτονομία και αυτοκέφαλο στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρουμανίας ..	143
Η αυτονομία της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ρουμανίας	144
Το αυτοκέφαλο	150
Το αυτοκέφαλο της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ρουμανίας	154
Η Κανονικότητα του Ρουμανικού Πατριαρχείου	162
Σύγχρονοι Ρουμάνοι κανονολόγοι και η συμβολή τους στην ανάπτυξη του ρουμανικού κανονικού δικαίου (ΙΘ΄-ΚΑ΄ αιώνες)	170
Οι επιφανέστεροι σύγχρονοι κανονολόγοι	172
Στον Κ΄ αιώνα	179
Ρουμάνοι Κανονολόγοι των ημερών μας	184

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
 Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ
 ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Η σημερινή κανονική και διοικητική οργάνωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ρουμανίας	195
Η Κεντρική Εκκλησιαστική Οργάνωση	199
Η Ιερά Σύνοδος	200
Η Διαρκής Ιερά Σύνοδος	201
Η Εθνική Εκκλησιαστική Συνέλευση	201
Ο Πατριάρχης	201
Το Εθνικό Εκκλησιαστικό Συμβούλιο	202
Η Μονιμότητα του Εθνικού Εκκλησιαστικού Συμβουλίου	202
Καγκελαρία της Ιεράς Συνόδου	202
Πατριαρχική Διοίκηση	203
Η τοπική οργάνωση	203
Η Ενορία	204
Το Πρωτοπρεσβυτέριο	205
Το Μοναστήριο	205
Ο Επίσκοπος ή Αρχιεπίσκοπος	206
Η Μητρόπολη	207
Η αναδιοργάνωση του διοικητικού βίου της Ορθόδοξης Ρουμανικής Εκκλησίας μετά την κατάλυση της άθειας δικτατορίας της Ρουμανίας	207
Η οργάνωση της δραστηριότητας για την κατάρτιση του κλήρου μετά την κατάλυση της κομμουνιστικής δικτατορίας.	
Η θεολογική και θρησκευτική εκπαίδευση στα σχολεία	208
1. Η προπτυχιακή ορθόδοξη θεολογική εκπαίδευση	210
2. Η ανώτατη ορθόδοξη θεολογική εκπαίδευση	211
3. Η μεταπτυχιακή ορθόδοξη θεολογική εκπαίδευση	211
4. Η ανταλλαγή υποτροφιών	211
5. Η θρησκευτική εκπαίδευση στα κρατικά σχολεία	211
Η οργάνωση της κοινωνικο-φιλανθρωπικής φροντίδας και της θρησκευτικής βοήθειας στη σημερινή ρουμανική κοινωνία	212
1. Η οργάνωση και η παροχή της θρησκευτικής βοήθειας	212
2. Η οργάνωση της θρησκευτικής βοήθειας στην Εκκλησία	212
3. Προγράμματα Κοινωνικής Πρόνοιας στο πλαίσιο των Επαρχιών ..	213
4. Η Κοινωνική Πρόνοια στο πλαίσιο της Πατριαρχικής Διοικήσεως ..	213

Η οργάνωση της εκδοτικής και δημοσιογραφικής δραστηριότητας στην Ορθόδοξο Εκκλησία της Ρουμανίας	214
Η οργάνωση του θρησκευτικού βίου σε άλλους τομείς εκκλησιαστικής δραστηριότητας	216
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	217
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	219